

OPENBAAR MINISTERIE

GEWELD TEGEN NS'ERS

OM ALS 'WE, THE PEOPLE'

EINDE VOOR GROWSHOPS

OPPORTUUN

RELATIEMAGAZINE VAN HET OPENBAAR MINISTERIE | NR 02 | JAARGANG 21 | JUNI 2015

02

in dit nummer...

VOOR DE DIGITALE LEZER

 = print

 = terug naar inhoudsopgave

 = direct naar onderwerp op om.nl

Klik via de inhoudsopgave door naar het artikel.

Aanmelden via OM.nl/actueel/opportuun

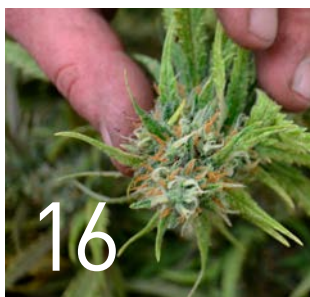
Geweld tegen NS'ers

▲ NS-personeel moet ongestoord hun werk kunnen doen, zegt officier van justitie Alice Waterman in haar zaak tegen twee verdachten die een conducteur en een machinist in elkaar sloegen. 'Mensen met een publieke taak hebben extra bescherming nodig.'

Afpakken

▲ Lang waanden verdachten zich in hoger beroep onkwetsbaar voor afpakkers. Steeds vaker komen ze van een koude kermis thuis.

Growshops

▲ Wie hennep teelt faciliteert is sinds 1 maart strafbaar. Rechtshandhavers kunnen nu vroegtijdig ingrijpen tegen growshops.

En verder...

03 Voorwoord

04 In Beeld: Beschermdedieren

11 Jurisprudentie: Medeplegen

19 'Huh?', column Jan Hoekman

20 'Schikking van 70 miljoen passend'

22 KortOM

26 OM moet zijn als 'We, the people'

29 7 keer voorrang bij het Verkeersparket

32 OMgeving: Martijn van Es (Fietsersbond)

RENÉ DE BEUKELAER

plaatsvervangend hoofdofficier van justitie Rotterdam en
landelijk portefeuillehouder OM Veilige Publieke Taak

Is galant zijn nog een keuze?

▲ Op mijn parket is galant zijn afgeschaft. Als je binnenkomt met je pasje ben je verplicht de deur dicht te laten vallen voor de neus van de dame die na je komt. Zij moet eerst haar pasje aanbieden om er in te komen. Op mijn vorige parket is inmiddels de gastvrouw achter een glazen loket terechtgekomen, met een klein doorgeefluikje voor je identiteitsbewijs er in gefreesd.

Een paar maatregelen om de veiligheid te vergroten. Daar wordt inmiddels goed rekening mee gehouden, en terecht. Daar zijn veel bedrijven in de publieke sector mee bezig. Parketten en rechtbanken hebben vaak een centrale werkplek, waar goed maatregelen zijn te nemen.

Veel bedrijven sturen hun medewerkers echter elke dag op pad en moeten alle zeilen bijzetten om de veiligheid van hun mensen zo goed mogelijk te garanderen. Bij de RET, het OV-bedrijf in de Rotterdamse regio, zijn op de metrostations manshoge poortjes aangebracht. Medewerkers (en passagiers) geven aan dat het een stuk veiliger is geworden, prettiger reizen dus.

Uit het relaas van Alice Waterman in deze Opportuun blijkt wel hoe moeilijk het is om je mensen een veilige werkplek te bieden. Conducteurs en machinisten krijgen met heftig geweld te maken, vaak onverwacht en meestal kunnen ze ook geen kant op. Dat wij flink werk maken van de opsporing en vervolging van de daders is duidelijk. De impact is duidelijk als je het artikel leest, zowel voor het slachtoffer als voor zijn/haar familie. Want na zo'n ervaring ga je ook weer een keer voor het eerst naar je werk... ▸

Handel in beschermde dieren

▲ Een internationale criminele organisatie, met twee verdachten uit Nederland en een verdachte in Dubai, heeft volgens het Functioneel Parket wereldwijd op grote schaal gehandeld in beschermde en kostbare dieren. Het gaat naast panters en een lijger om tientallen vogelsoorten,

waaronder neushoornvogels. Handelen in deze vogels is in strijd met de internationale regels, die zijn vastgelegd in het verdrag Convention on International Trade in Endangered Species (CITES). Het verdrag is opgesteld om te voorkomen dat door illegale activiteiten soorten in het wild uitsterven.

Zaakofficier Marie-Christine Plantenga: 'Door illegale handel in vogels kunnen ernstige ziekten worden verspreid zoals vogelgriep en papegaaizenziekte, beide overdraagbaar op de mens.' De officier eiste in april gevangenisstraffen tot 24 maanden. Op 11 juni doet de rechtbank uitspraak. ▶

Geweld tegen NS'ers onacceptabel

ZAAKSOFFICIER ALICE WATERMAN EIST VIJFTIEN MAANDEN CELSTRAF

'NS-personeel moet ongestoord hun werk kunnen doen,' zegt officier van justitie Alice Waterman in de zaak tegen twee verdachten die een conducteur en machinist in elkaar hebben geslagen. 'Mensen met een publieke taak hebben extra bescherming nodig.'

▲ Toen officier van justitie Alice Waterman van parket Oost-Nederland de beelden van de beveiligingscamera's op het NS-station in Almelo voor het eerst zag, kreeg ze de rillingen. Twee reizigers beuken met kracht op de NS'ers in. Tijdens de schermutseling valt de conducteur achterover. Een van de verdachten buigt over hem heen en geeft vijf keiharde vuistslagen in zijn gezicht. Ook de machinist krijgt het te verduren. De officier laat foto's zien uit het dossier. Het gezicht van de conducteur lijkt op die van een bokser na een zware wedstrijd: de ogen dichtgeslagen, de neus gezwollen en bloeditstoringen op de kaaklijn.

Waterman: 'Achteraf viel het me mee welke verwondingen de conducteur had opgelopen. Ik verwachtte dat hij helemaal kapot geslagen zou zijn.'

Alice Waterman, donker gekleed - haar in een vlecht - blauw gelakte nagels, haalt haar handgeschreven aantekeningen erbij. Ze is gedetailleerd en vastberaden. 'Het toenemende geweld tegen personen met een publieke taak is een kwalijke tendens die gestopt moet worden.'

Van Rijssen naar Almelo

Het is in de avond van 2 december 2014 als twee vrienden (20 en 30 jaar) de trein nemen van Rijssen naar Almelo. Een rit van een kwartier. In de coupé zit een vrouw alleen. De mannen vallen haar lastig. Ze zoeken steeds contact door haar aan te spreken. De vrouw voelt zich geïntimideerd. De conducteur, met oog voor de situatie, begeleidt de vrouw naar de eersteklascoupé.

*De man wordt
tegen de grond
gewerkt*

Daarna komt hij terug en controleert de vervoersbewijzen van de mannen. Ze hebben niet ingecheckt. Om de situatie niet te laten escaleren geeft de conducteur ze de gelegenheid om in te checken bij het volgende tussenstation Wierden. Dat doen ze. De trein loopt daardoor enige vertraging op. De machinist komt nog poolshoogte nemen. De conducteur dirigeert reizigers die instappen in Wierden naar andere coupés. De twee mannen zijn kwaad als ze van de conducteur terug moeten naar de lege wagon. De oudste man scheldt de NS-medewerker uit: "Kanker racist".

Nog geen vijf minuten later stopt de trein in Almelo. De conducteur vraagt voor alle zekerheid de machinist om stand-by. Ze denken de situatie zelf aan te kunnen. De spoorwegpolitie schakelen ze niet in.

Vuistslagen in het gezicht

'Wat er vervolgens gebeurt, speelt zich in een paar minuten af. Het is zo voorbij. Je gelooft je ogen niet', vertelt zaaksofficier Waterman.

De trein is gestopt. De conducteur staat op het perron. Als een van de verdachten uitstapt, komt hij alsnog

verhaal halen. Hij loopt op de conducteur af en gaat zo dicht bij zijn gezicht staan dat de conducteur achteruit wijkt en afwerende gebaren maakt. De machinist wordt op zijn beurt door de jongste verdachte tegen de grond gewerkt en krijgt, het is niet goed te zien op de camera-beelden, klappen.

Ondertussen maakt de conducteur slaande en trappende bewegingen naar zijn belager, gooit in een laatste poging zijn portofoon en railpocket nog naar de verdachte in de hoop hem af te schrikken, maar verliest daarbij zijn evenwicht. Hij valt op de grond. Op zijn rug. De verdachte sleurt de conducteur aan zijn been over het perron, buigt zich over hem en geeft hem vanuit zijn staande positie vijf vuistslagen in het gezicht. Het zijn voltreffers.

Op de filmbeelden is nog te zien dat een treinreiziger te hulp schiet. De jonge verdachte maant daarna zijn vriend om mee te gaan. Het station uit.

Politieonderzoek

Het vinden van de twee verdachten is gemakkelijker dan verwacht. Allereerst worden de camerabeelden veiliggesteld en de beelden op politiebureaus getoond. De

naam en het adres van één van de twee verdachten is direct bekend. De jongste had, na de schermutseling, zijn openbaarvervoerskaart laten vallen bij het verlaten van het station in Almelo.

Vijf dagen later, op 7 december rond het middaguur, worden de twee verdachten per toeval samen gesignaleerd in de buurt van Rijssen. Bij controle blijkt al snel dat de naam van de een overeenkomt met de gegevens op de gevonden OV-kaart.

Bingo.

Officier van justitie Alice Waterman heeft die dag piketdienst en doet de voorgeleiding.

‘Ik heb eerst de documentatie van beide verdachten opgevraagd. Daaruit bleek dat de oudste eerder was veroordeeld voor een overtreding van de wet Wapens en Munitie. De jongste was pas een jaar woonachtig in Nederland en had geen documentatie.’

Waterman: ‘Hij vertelde tijdens het politieverhoor dat hij in Nederland studeerde en daarna terug wilde naar de Antillen.’

Getuigen en camerabeelden

Uit getuigenverklaringen van reizigers blijkt de impact van het geweld groot. Op de filmbeelden zie je mensen in paniek wegrennen. Algemeen bekend is dat getuigen zich niet op twee incidenten tegelijk kunnen focussen.

Dat is ook hier het geval. De zaaksofficier vertelt dat mensen alleen de mishandeling van de machinist hadden gezien of alleen de vechtpartij met de conducteur. Alle getuigen verklaarden dat de conducteur geen aanleiding had gegeven en heel rustig was gebleven.

Alleen de vrouw die lastig gevallen was in de coupé vertelde dat de conducteur een verdachte een duw had gegeven. Ze vroeg zich toen af of dat wel de meest handige move was, gezien de escalerende situatie.

Waterman: ‘Ik heb me op de zitting op het standpunt gesteld dat een conducteur niet alles hoeft te accepteren. Dat hij zich gerechtvaardigd verdedigd heeft.’

Omdat de beelden van de beveiligingscamera's van zulke slechte kwaliteit waren, heeft een gespecialiseerd bedrijf de beelden gehighlight, in hoofdstukken gesneden en van pijltjes voorzien.

Extra bescherming

Waterman: ‘Tijdens het slachtoffergesprek vertelden beide NS'ers zich in toenemende mate onveilig te zijn gaan voelen. Het erge is dat ze zich daaraan niet kunnen onttrekken, want het is hun werk. Dat heb ik ook in mijn requisitoir zo gezegd. Dat zij mensen zijn met een

publieke taak en zich wangedrag van anderen niet hoeven te laten welgefallen. Dat zij juist extra bescherming moeten krijgen. De verdachten hebben niet alleen inbreuk gemaakt op de lichamelijke integriteit van de conducteur en machinist, door hen pijn te doen, maar ze hebben met hun gedrag ook blijk gegeven van minachting voor personen in functie en hun gezag aangetast.’ Alice Waterman wilde tijdens de zitting uitstralen dat mensen met een publieke taak ongestoord hun werk moeten kunnen doen. Dat een machinist zijn trein veilig naar de volgende bestemming moet kunnen rijden en dat een conducteur de veiligheid op de trein en naleving van de regels in het openbaar vervoer moet kunnen waarborgen. De verdachten hebben door hun gedrag die taakuitoefening belemmert.

Ook nu reageert Alice Waterman fel: ‘NS'ers hoeven er niet van uit te gaan dat ze bij de uitoefening van hun taak onvermijdelijk geconfronteerd gaan worden met geweld of met personen die geagiteerd of boos zijn alleen al omdat ze door een conducteur of machinist worden aangesproken. Ik heb tijdens de rechtszaak ook gezegd dat het omgaan met agressieve personen en personen met ander ongewenst of angstaanjagend gedrag níet behoort tot de functie van machinist of conducteur. De advocaat zei nog dat de NS'ers getraind moeten zijn om met vogels van allerlei pluimage overweg te kunnen, maar de rechtbank liet in het vonnis duidelijk terugkomen dat machinisten en conducteurs geen beveiligers zijn.’

Tweehonderd procent meer straf

De officier van justitie heeft als uitgangspunt voor de strafmaat de richtlijn van het OM genomen. Daarin staat dat in geval van geweld tegen mensen met een publieke taak een strafverhoging tot tweehonderd procent op zijn plaats is. ‘Daarbij hield ik uiteraard rekening met de mate van geweld en het letsel. Er is nog contact geweest met een forensisch arts van het NFI om te bepalen of het geweld waarbij iemand op de grond ligt en vijf harde stompen in het gezicht krijgt, potentieel dodelijk had kunnen zijn. Daaruit bleek dat de aanmerkelijke kans daarop wel bestond, maar niet wetenschappelijk te onderbouwen was’, aldus Alice Waterman.

Op 18 maart 2015 stonden de verdachten voor de rechter. Ze hadden de houding van een slachtoffer. Zij waren onheus behandeld. De oudste verklaarde nog dat de conducteur spullen naar hem had gegooid en dat hij zich daartegen moest verdedigen.

Waterman: ‘Er was geen sprake van intrinsieke spijt.’

Verhoogde strafeis

Sinds maart 2010 zijn er landelijke afspraken tussen Politie en Openbaar Ministerie over de aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak.

Het Openbaar Ministerie verhoogt de strafeis bij geweld tegen publieke dienstverleners en andere beroepsbeoefenaars. Een strafeis komt tot stand door weging van de ernst van het feit, de omstandigheden waaronder het delict is gepleegd en de persoon van de verdachte. Als een slachtoffer bij de uitoefening van zijn beroep te maken krijgt met agressie en geweld, wordt de ernst van het feit als 200 procent zwaarder beoordeeld. De officier weegt daarnaast ook de overige omstandigheden van het delict en de verdachte.

In 2013 heeft ongeveer één op de drie werknemers met een publieke taak te maken met agressie en geweld door derden. Van alle vormen van agressie en geweld komt intimidatie veruit het meest voor. In de periode van 2007 tot 2013 daalt het percentage werknemers met een publieke taak dat te maken heeft met agressie en geweld door derden licht. Agressie en geweld door derden komt het meest voor in de gezondheidszorg, maar ook bij politie en justitiële diensten en in het openbaar vervoer, zo blijkt uit de monitor *Veilige Publieke Taak 2014*.

Zo'n honderdvijftig NS-personeelsleden waren bij de rechtszaak en wisselden elkaar af op de publieke tribune. De officier had vooraf de beveiliging nog geïnformeerd. Of ze voorbereid waren op de toeloop. En ze had de slachtoffers gepolst of de collega's zich rustig zouden houden, want anders zou dat een verkeerd signaal afgeven. De zaak trok extra publiciteit omdat een paar weken ervoor ook al een vrouwelijke conductrice in elkaar was geslagen en in het ziekenhuis was beland met botbreuken.

Officier Waterman achtte poging zware mishandeling bewezen voor de oudste verdachte die de conducteur vijf keer in het gezicht had gestompt. Gezien de ernst van deze zaak, het geweld tegen een persoon met een publieke taak, kwam de eis op vijftien maanden gevan-

*Er was
geen sprake
van spijt*

genisstraf waarvan vijf maanden voorwaardelijk. Plus een behandeling. Want uit een rapportage over zijn persoonlijkheid bleek dat intimiderend gedrag verweven zat in zijn aard en dat hij andermans grenzen niet overzag.

Rekening houdend met de jeugdige leeftijd en de minder ernstige intensiteit van het incident eiste de officier voor de jongste verdachte negen maanden gevangenisstraf met een voorwaardelijk deel van vier maanden en een volledige toewijzing schadevergoeding aan de slachtoffers. De rechtbank vonniste op 1 april navenant: twaalf maanden en vier voorwaardelijk plus therapie voor de poging zware mishandeling voor de één en vier maanden gevangenisstraf zonder voorwaardelijk deel voor mishandeling voor de ander.

Waterman: 'Geweld tegen personen met een publieke taak bleek ook voor de rechtbank een reden om extra hard te straffen.' ▲

Op de vlucht of op de uitkijk

Recente jurisprudentie over medeplegen

▲ Het is nacht, ook in Rhenen. Een inwonerster die de slaap niet kan vatten ziet iemand bij een geparkeerde Volkswagen rondscharrelen. Glasgerinkel. Twee mannen rennen weg naar een witte Opel Corsa. Zij stappen in en de auto schiet er vandoor. De politie is snel ter plaatse. Het Opeltje negeert stoptekens en snijdt een paar maal een achtervolgende politieauto. Onderweg wordt uit het raam een uit de Volkswagen afkomstig navigatiesysteem gegooid. Op de A15 weet de politie met een afzetting de Opel tot stilstand te dwingen. De drie inzittenden worden aangehouden. Het OM vervolgt de bestuurder van de Opel voor het medeplegen van diefstal met geweld.

Voor medeplegen is vereist dat er een bewuste en nauwe samenwerking tussen de verdachten is geweest. Dat dit in de zaak van het geroofde navigatiesysteem het geval is geweest, laat zich raden. Maar laat het zich ook bewijzen? Volgens de Hoge Raad niet. Die vond dat uit de bewijsmiddelen alleen volgde dat verdachte de vluchtauto had bestuurd. Dat is zonder nadere motivering onvoldoende om tot medeplegen te komen. (ECLI:NL:HR:2015:1094).

Dat oordeel past in de lijn van de algemene overwegingen over medeplegen een arrest van december 2014 (ECLI:NLHR:2014:3474). In dat arrest

onderstreepte de Hoge Raad dat voor medeplegen vereist is dat de bijdrage van verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij gedragingen die eerder passen bij medeplechtigheid (het bevorderen of vergemakkelijken van een door een ander gepleegd strafbaar feit), zoals het verstrekken van informatie, de vlucht mogelijk maken of op de uitkijk staan, moet de rechter goed uitleggen waarom hij toch het met een hogere straf bedreigde medeplegen (of bij sommige delicten het bestanddeel 'in vereniging') bewezen acht.

In ECLI:NL:HR:2015:928 ging het opnieuw over de vraag of de bestuurder van een vluchtauto medeplegen van diefstal met geweld verweten kon worden. Een jongeman had met draaiende motor en open achterportieren staan wachten op een Utrechtse straathoek. Hij had zelfs een auto die voor hem wilde parkeren verjaagd. Ondertussen beroofden twee kompanen vlakbij een meisje van haar tas. Overigens een interessante tas, want er zat ruim € 13.000,- in. Toen de twee, nog met een pikzwarte panty over het gezicht, waren ingestapt, scheurde de bestuurder weg. Hij werd opgespoord en vervolgd voor het medeplegen van het roven

van de tas. Het Hof Arnhem-Leeuwarden had medeplegen bewezen geacht. Het kon volgens het hof niet anders zijn dan dat verdachte wist dat het de bedoeling was geweest iemand te beroven. De Hoge Raad vond het oordeel van het Hof echter onvoldoende gemotiveerd nu het hier ging om gedragingen die met medeplechtigheid in verband plegen te worden gebracht.

Maar het is ook weer niet zo dat degene die gedragingen heeft verricht die in de kern bij medeplechtigheid horen nooit voor medeplegen kan worden veroordeeld. Dat ondervond bijvoorbeeld de advocaat die voor de rechtbank Midden-Nederland betoogde dat zijn cliënt geen medepleger van de overval op een Soests grand café kon zijn omdat hij alleen op de uitkijk had gestaan. De rechtbank wees er in haar vonnis op dat verdachte bij een voorbespreking van de overval was geweest, dat hij een wapen had meegenomen, een voorverkenning had uitgevoerd en dat hij een deel van de buit zou doorverkoopen. Dat vond de rechtbank een zo significante bijdrage dat hij als medepleger werd aangemerkt (ECLI:NL:RBMNE:2015:435). ▽

AFPAKKEN LOONT, OOK IN HOGER BEROEP

LANG WAANDE MEN ZICH IN DE APPÈLFASE ONVERVOLGD

Wie denkt dat in hoger beroep de druk van de ontnemingsketel gaat, komt steeds vaker van een koude kermis thuis. Het ressortsparket maakt het veroordeelden in de appèlfase op het terrein van afpakken in toenemende mate lastig, de druk neemt toe. De tijd van het eindeloos rekken van zaken en het bijbehorende uitstellen van betalen lijkt definitief voorbij. 'Wat is er mooier om drie jaar na dato die auto weer van de oprit af te slepen?'

TEKST PETER ELBERSE FOTO JERONIMUS VAN DER PELT

▲ Rekken

Het instellen van hoger beroep in ontnemingszaken werd in het verleden vaak gebruikt als instrument om de zaak te rekken en de betaling uit te stellen. 'En er werd strijk en zet cassatie ingesteld', zegt hoofdadvocaat-generaal Rémy van Leest, binnen het ressortsparket portefeuillehouder Afpakken. 'Want het retourtje Hoge Raad leverde altijd weer twee jaar vertraging op. Naarmate wij in hoger beroep een zaak beter kunnen dichtspijkeren, gebeurt dat steeds minder.'

Rémy van Leest is hoofdadvocaat-generaal en in die hoedanigheid bij het ressortsparket portefeuillehouder Afpakken. Spin in het afpakweb bij het ressortsparket is Joep Simmelink, senior advocaat-generaal (AG) en doorgewinterd specialist op het gebied van ontnemingen. Simmelink is tevens bijzonder hoogleraar Openbaar Ministerie aan de Universiteit van Maastricht. Ook daar besteedt hij veel aandacht aan afpakken. Op het parket wordt hij bijgestaan door senior-parketsecretaris Martijn Peters. Van Leest: 'Lange tijd waande men zich in de appèlfase onvervolgd, al is ook te merken dat men de laatste tijd weer wat alerter wordt. In hoger beroep was in ontnemingszaken de druk er vanaf en werd het al gauw rekken geblazen, om uiteindelijk te kijken wat de schade was. Maar de tijden zijn veranderd. Nu houden we in hoger beroep de dossiers opnieuw tegen het licht. Na verloop van tijd worden mensen ook weer slordig – hebben ze toch weer een auto op naam van vriendin of zichzelf gezet.

Ontnemingsmaatregel, fiscale aanslag, rechtsvorming

Het ressortsparket heeft ook in ontnemingszaken speciale aandacht voor bijzondere rechtskwesties, soms ook op aangeven van collega's uit de eerste lijn, die behoefte hebben aan duidelijkheid. Afpak-AG Joep Simmelink noemt als voorbeeld een zaak waarin het gaat om de verhouding ontnemingsmaatregel en fiscale aanslagen. 'Heel bijzondere problematiek die voor de gemiddelde rechter nogal ingewikkeld is. Als de fiscus al aanslagen heeft opgelegd, wat betekent dat dan voor de ontneming? De hoofdregel is, zo heeft de Hoge Raad duidelijk aangegeven: de rechter moet daar geen rekening mee houden. Maar je ziet dat rechters er toch anders mee omgaan en wel degelijk fiscale aanslagen verrekenen bij de oplegging van de ontnemingsmaatregel. Dat is de laatste jaren een paar keer gebeurd. Het is een thema dat wij goed willen bewaken met het oog op cassatie, om te zien hoe de Hoge Raad erover denkt. Een ander voorbeeld betreft de ontneming bij coffeeshophouders die zich niet houden aan de gedoogvoorwaarden. Een actuele kwestie. De vraag in die zaken is: als een coffeeshophouder zich niet houdt aan de voor-

waarden, wat betekent dat dan voor de winsten die hij heeft behaald met de handel in zijn coffeeshop? Rechters zijn nogal eens geneigd te zeggen: de gedoogvoorwaarden zijn overtreden, maar binnen de verkoop in de coffeeshop is niets onoirbaars gebeurd. Dus is die winst geen voordeel dat vatbaar is voor ontneming. Daarvan zeg ik: dat is onjuist.'

Afpakportefeuillehouder Rémy van Leest: 'In appèl proberen we dit soort zaken versneld aan te brengen zodat we ook versneld een oordeel krijgen van de hogere rechter en zo nodig van de Hoge Raad, om ofwel de lijn die is uitgezet binnen het OM bestendig te zien worden, ofwel noodzakelijkerwijs de strategie wat aan te passen. Zo kun je een belangrijke taak van het ressortsparket waarmaken, namelijk zorgen voor rechtsvorming en rechtseenheid. Het is ook één van de rollen die we ons als ressortsparket toedichten: de kwaliteitsspiegel van het OM. Ons streven is die ervaringen die wij opdoen in de appèlfase zo snel mogelijk weer gestructureerd terug te leggen bij de collega's van de eerste lijn, zodat zij er ook weer hun voordeel mee kunnen doen.'

Of men koopt een vakantiehuis. De vermogenstraceerders ontdekken dat soort dingen.' En met een glimlach: 'Wat is er dan mooier om drie jaar na dato die auto weer van de oprit af te slepen?' Er is voor het OM veel te halen, zegt Simmelink, ook in hoger beroep. 'Vooral als je een en ander relateert aan de totale omvang van de Nederlandse misdaadmarkt. Die is naar schatting goed voor minstens 15 miljard euro. Als je daar het totale incassoresultaat van het OM van 100 of 110 miljoen tegen afzet, is dat een vrij bescheiden doelstelling. Maar wij voorzien een stijgende lijn, als gevolg van de investeringen die door politie en justitie zijn gedaan. De oprichting van de afpakteams is een cruciale factor geweest. Het gaat om mensen die het afpakken moeten faciliteren en aanjagen, gelabelde capaciteit. De investeringen moeten minimaal dubbel worden terugverdiend. Als het te weinig oplevert, kan dat consequenties hebben voor het betrokken onderdeel binnen de politie en het OM, in die zin dat de investering moet worden terugbetaald. Voor een hoofdofficier of de hoofdadvocaat-generaal is dat een heel vervelende boodschap, die zal er alles aan doen om de taakstelling te halen.' In 2013 is het Openbaar Ministerie begonnen met een landelijk afpakproject. In 2018 moet dit resulteren in een gerealiseerde incasso van structureel 110 miljoen euro per jaar. Het ressortsparket heeft op de vier vestigingen (Amsterdam, Den Haag, Arnhem-Leeuwarden en Den Bosch) afpakteams geformeerd, die bestaan uit een afpak-AG en -secretaris. Voor 2015 bedraagt de incasso-verplichting OM-breed 90,5 miljoen euro. Vorig jaar was het ruim 80 miljoen. Van Leest: 'De afspraak met het

ministerie is een éénvoudige: we geven jullie (OM) één euro en daar maken jullie drie euro van. Dat betekent dat wij als OM in oplopende mate een incasso-verplichting hebben. Dat geld moet feitelijk op de rekening van het ministerie staan, het gaat niet over de bedragen die de rechter aan wederrechtelijk verkregen heeft vastgesteld, maar om datgene dat daadwerkelijk binnen is geharkt. We komen van 40 miljoen. Het loopt dus snel op.' In de appèlfase was het resultaat over 2013 ruim 2,5 miljoen euro aan (extra) aanvullend conservatoir beslag, in 2014 ruim 1,5 miljoen euro.

Het leggen van loonbeslag sorteert aanzienlijk effect

In hoger beroep brengt het OM diverse instrumenten in stelling om ontnemingszaken op stoom te houden. Twee belangrijke componenten zijn het aanvullend conservatoir beslag en het nader strafrechtelijk financieel onderzoek.

Facebook

Ook in de hoger beroepsfase zet het OM vermogenstraceerders in. Zij onderzoeken de mogelijkheden tot het leggen van aanvullend conservatoir beslag. Simmelink: 'Er wordt een check gedaan: heeft iemand,

bijvoorbeeld, een pand met overwaarde op zijn naam staan? Een auto? Wat is het saldo op zijn bankrekeningen? Heeft hij misschien inmiddels inkomen uit arbeid, waardoor de mogelijkheid van loonbeslag bestaat? Je ziet dat dat resultaat heeft, zo'n check.' Vermogenstraceerders raadplegen zowel openbare als niet-openbare bronnen om een goed beeld van de veroordeelde te kunnen krijgen. Secretaris Martijn Peters houdt intensief contact met hen. Ook monitort hij de afpakresultaten van het ressortsparket. 'De vermogenstraceerders speuren bijvoorbeeld ook Facebook af', zegt Peters. 'Ze zien af en toe foto's voorbijkomen van een veroordeelde met bijvoorbeeld een dikke auto. Dat kan een aanwijzing zijn waarop wordt gerechercheerd.' Ook het leggen van loonbeslag sorteert vaak aanzienlijk effect. Simmelink: 'Dat willen mensen niet. Werkgevers fronsen natuurlijk de wenkbrauwen als er na een half jaartje werken ineens justitieel loonbeslag wordt gelegd. Dan denken betrokkenen al snel: ik betaal wel, dan ben ik van de zaak af. Zeker als het gaat om overzichtelijke bedragen; dan betalen mensen onmiddellijk, trekken ze het hoger beroep in en is de zaak van de baan.'

Nader SFO

Het justitiële afpakcircuit kent een bijzondere categorie zaken die extra aandacht verdient, zowel van uit de eerste als de tweede lijn. Simmelink: 'De meest tot de verbeelding sprekende voorbeelden zijn de zaken tegen Willem H. en Jan-Dirk P., landelijk bekende namen. Er wordt in dat soort zaken vaak gebruikgemaakt van een betrekkelijk nieuw wettelijk instrument, het nader strafrechtelijk financieel

‘Meer afpakkamers gewenst’

Afpakken is bij de gerechtshoven nog niet echt uitgegroeid tot specialisme, al zijn daar zeker aanzetten toe. Zo beschikt het hof Den Bosch over een speciale ontnemingskamer. Amsterdam heeft een paar raadsheren die veel ontnemingszaken doen. Het OM zou graag zien dat de hoven de specialistische capaciteit verder opschroeven.

Afpak-AG Joep Simmelink: ‘Het is een lang gekoesterde wens bij ons. Om de een of andere reden lukt het niet om de hoven te overtuigen van nut en noodzaak ervan. Den Bosch is de uitzondering en geldt inmiddels als lichtend voorbeeld geldt op dit terrein, het hof daar laat zien dat een speciale kamer heel effectief is. Die heeft in overzichtelijke tijd heel veel zaken weggewerkt en achterstanden ingelopen. En de raadsheren in kwestie hebben ook nog eens in belangrijke zaken mooie arresten gewezen.’

Hoofdadvocaat-generaal Rémy Van Leest: ‘We zijn er met de hoven over in gesprek. Kennis en kunde is belangrijk, het is echt

een aparte tak van sport. Het feit dat je een aparte kamer hebt, zo leert de ervaring, betekent ook dat je zaken sneller kunt aanbren- gen. Ook daar hebben wij een belang: naast de target van 1 miljoen is ons opgelegd de zaken binnen een jaar na ontvangst bij het ressortsparket ook af te doen, althans 70 procent van die zaken. We naderen nu snel dat doel.’

Om de vaart in de afwikkeling van zaken te erin te houden, worden deze zo veel mogelijk schriftelijk voorbereid, zodat op de zitting al te ingewikkelde betogen van verdediging en OM niet tot vertraging leiden. Simmelink: ‘Het scheelt veel en verwarrende discussies over cijfers en getallen. Die zijn weinig zinvol. De rechter hoeft ter zitting alleen nog maar te signaleren waar de verschillen zitten en ambtshalve punten ter sprake brengen die hij of zij interessant vindt. De behandeling van een zaak hoeft dan vaak niet langer dan een uur te duren, waardoor op één dag een groot aantal zaken kan worden afgedaan.’

onderzoek (sfo). Dat biedt de mogelijkheid om gedurende de hele appèlfase samen met de eerste lijn te kijken of we betrokkene verder onder de loep kunnen leggen, om te kijken of we aanvullend vermogensbestanddelen in beslag kunnen nemen. Dat heeft resultaat. Als ik aanhaak bij de zaak-P. dan zie je dat gedurende de behandeling van de zaak in hoger beroep al diverse keren beslag is gelegd op interes-

sante vermogensbestanddelen. Bankrekeningen van rechtspersonen, een via een bepaalde constructie van zichzelf geleaste auto. Er wordt dan driftig aanvullend conservatoir beslag gelegd. Dit soort zaken krijgt niet alleen extra aandacht vanwege de omvang van het voordeel – het gaat om meer dan 20 miljoen euro – maar ook omdat ze publicitair heel spraakmakend zijn. Dan moet je laten zien dat je

van overheidswege er echt iets aan doet, er veel aandacht aan besteedt, geen mogelijkheid onbenut laat.’

‘In de kern is het nader strafrechtelijk financieel onderzoek een verlenging van het bestaande sfo’, legt Simmelink uit. ‘In eerste aanleg loop je tegen het gegeven aan dat tegen de tijd dat de ontnemingszaak naar de zitting moet, het sfo gesloten moet worden. Het nader sfo maakt het mogelijk om na het vonnis van de rechtbank het sfo te heropenen. Puur en alleen om vermogensbestanddelen te traceren. De drempel is dat er een gat is tussen de opgelegde ontnemingsmaatregel en het aanwezige waardebeslag. De argumentatie om het middel in te zetten is heel eenvoudig: je constateert dat er 7 miljoen aan wederrechtelijk verkregen vermogen is opgelegd en er beslag ligt op, zeg, vermogensbestanddelen ter waarde van 1,5 miljoen. Dat gat is al voldoende om een nader sfo te rechtvaardigen.’

Van Leest: ‘Het frustrerende is nogal eens dat dat gat vaak zelfs vele malen groter is. Dat je niet over 7 en 1,5 miljoen praat, maar soms over 7 miljoen en een ton... Dan is er nog veel meer reden om tot actie over te gaan. Alle reden overigens voor opsporingsambtenaren om direct vanaf de start van hun opsporingsonderzoek alert te zijn op vermogensbestanddelen waarop beslag kan worden gelegd.’

Afpakken is “hot”, binnen het OM, ook in hoger beroep. ‘Misdaad mag niet lonen, ook niet in de appèlfase. Het afpakken van het zuurverdiende criminele geld doet vaak meer pijn dan een vooraf ingecalculerde vrijheidsstraf”, benadrukt Van Leest. ‘„Het verlies wordt veel zichtbaarder voor de omgeving – daar houden mensen die het aangaat niet van.’

Wie hennep teelt faciliteert, is strafbaar

'WE KUNNEN NU VROEGTIJDIG INGRIJPEN'

TEKST PIETER VERMAAS

Vergunningen zijn ingetrokken, growshops gesloten. Spannend blijft het voor de bestrijders van georganiseerde hennepsteelt. De eerste rechtszaken dienen zich aan en growshops gaan mogelijk ondergronds. Hoe dan ook, met de nieuwe Opiumwet faciliteert de overheid hennepsteelt niet meer.

▲ 'Het was eigenlijk ook raar', zegt Karijn van Doorne, beleidsmedewerker op het Landelijk Parket (LP). 'Probeerde je als overheid met man en macht hennepkwekerijen weg te halen, verstrekke diezelfde overheid ondertussen vergunningen aan growshops.'

Al langer was het bestaan van growshops, waar veel kweekbenodigdheden voor hennepsteelt worden verkocht, politie en justitie een doorn in het oog. In menig strafrechtelijk henneponderzoek zagen rechercheurs en officieren de centrale rol van de shop. Niet alleen bij verkoop van hardware voor de hennepkwekerijen. Maar ook bij het geven van adviezen, witwassen van geld, regelen dat hennepshokken worden gebouwd, en bij het afnemen van hennep. 'Vaak regelde men vanuit de growshop het hele benodigde criminele samenwerkingsverband voor je', weet Van Doorne.

Dat is voorbij sinds op 1 maart van dit jaar artikel 11a van de Opiumwet in werking trad. Het artikel luidt: **Hij die stoffen of voorwerpen bereidt, bewerkt, verwerkt, te koop aanbiedt, verkoopt, aflevert, verstrekt, vervoert, vervaardigt of voorhanden heeft dan wel vervoermiddelen, ruimten, gelden of andere betaalmiddelen voorhanden heeft of gegevens voorhanden heeft, waarvan hij**

weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van een van de in artikel 11, derde en vijfde lid, strafbaar gestelde feiten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar of geldboete van de vijfde categorie.

'We hoeven niet meer te wachten totdat een hennepplantage compleet is ingericht', zegt officier van justitie Neeltje Geldermans, die binnen het LP themaverantwoordelijke georganiseerde hennepsteelt is. 'Al in "voorfase" kunnen we ingrijpen. Iedereen die georganiseerde hennepsteelt faciliteert, is strafbaar.'

Hokkenbouwers

Dat betekent het einde voor de growshops. Maar veel meer mensen kunnen onder de strafbaarheid vallen. Als ze hennepsteelt faciliteren, zijn ook strafbaar: elektriciens, hokkenbouwers, verhuurders van onroerend goed, producenten van "hennepsteelthardware" zoals filters en lampen, financiers van kwekerijen, transporteurs en handelaren in hennepstekken. Zij moeten dan wel weten, of het ernstige vermoeden hebben, dat ze de teelt faciliteren. 26 mei was er een landelijke actiedag tegen growshops. Er zijn 27 invallen gedaan, waarbij op 15 locaties groeilampen, ventilatoren, afzuigers, koolstoffilters, schakelappara-

tuur en groeimiddelen in beslag zijn genomen. Ook zijn er diverse schilderijen, hennepzaad, harddrugs, een vuurwapen en een groot bedrag aan contant geld in beslag genomen. Er zijn voorlopig elf verdachten aangehouden.

Binnenkort draaien er growshopzaken in de arrondissementen Den Haag, Limburg en Breda. Een spannende tijd, zegt officier Geldermans. 'Parketten stellen zich nu de vraag: Wat is een goede tenlastelegging? Wat is een juiste strafmaat? Dat verschillende rechtbanken zich over art 11a-zaken gaan uitspreken, is goed; zo ontstaat een "landelijk" beeld. Die eerste uitspraken zullen bepalend zijn voor de koers die het OM bij nieuwe zaken kiest. De parketten draaien overigens hun eigen zaken. Alleen zaken tegen growshops die via het internet handelen, doet het Landelijk Parket. Wordt het vergaren van bewijs niet een zware dobber? Opportuun hoort het de growshop-eigenaar al zeggen: "Ik ben ook tegen hennep. Maar het enige wat ik verkoop zijn tuinbouwartikelen: zaadjes, mest, lampen, aarde."

Die vrees deelt beleidsmedewerker Karijn van Doorne niet. 'Het gaat niet om potgrond en gietertjes, maar om een combinatie van producten waarvan duidelijk is dat ze verkocht worden voor hennepsteelt. Denk aan

FOTO HOLLANDSE HOOGTE MARCEL VAN DEN BERGH

zware assimilatielampen en koolstoffilters – die heb je voor je begonia's niet nodig.'

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de vernieuwde Opiumwet zijn OM, politie en gemeente niet over één nacht ijs gegaan. Samen formuleerden ze standaardbrieven. Eind vorig jaar zijn alle growshops daadwerkelijk aangeschreven. Vergunde shops kregen van hun gemeente een brief dat de vergunning word ingetrokken. Niet-vergunde growshops kregen een brief van de driehoek politie-OM-bestuur, dat de wet zou veranderen en dat ze dan strafbaar werden. Zij werden verzocht hun bedrijfsvoering te stoppen. Van Doorne: 'Sommige growshops stonden bij de Kamer van Koophandel ingeschreven als internetcafé of als winkel voor aquariumbenodigdheden – whatever. Maar uiteindelijk gaat het om hun handelingen. Na het sturen van de brief is er sinds 1 maart ook

gehandhaafd. De shops zijn gecontroleerd door politie en OM. Velen hadden vrijwillig al hun deuren gesloten. "Als het niet meer mag," zo redeneerden zij, "stoppen we ook gewoon." Growshops die nog niet waren gesloten, hebben we strafrechtelijk aangepakt. Tegen hen is proces-verbaal opgemaakt.'

Bij de controles werden ook boekhoudingen in beslag genomen. Aan wie wordt er verkocht? Wat is er verdiend? En spoort dat met gegevens waarover de Belastingdienst beschikt? Van Doorne en Geldermans: 'Daar waar iets te halen valt zullen we dat zeker doen, en er wordt doorgerechercheerd om criminele organisaties in kaart te brengen.'

Geen fijne jongens

Wordt de hennepbranche een slag toegebracht? Zo kort na de inwerkingtreding van artikel 11a wil zowel

de beleidsmedewerker als de officier geen harde conclusies trekken. 'Als je gaat poeren in markt,' zegt officier Neeltje Geldermans, 'gaat die bewegen en ontstaan waterbedeffecten. Mogelijk gaan growshops ondergronds: verhuizen ze naar afgelegen schuurtjes of gaan ze handelen via tor-netwerken. Daar gaan we ook naar kijken.'

'In elk geval maken we hun het nu moeilijker', zegt beleidsmedewerker Karijn van Doorne. 'Je kunt niet meer op de hoek van de straat een hennepwinkel starten. En het beeld is veranderd. Wat het nieuwe beeld is? Dat de overheid tegen georganiseerde hennepteelt is. We faciliteren het niet meer. Met de tuinbranche zijn we in overleg om hen weerbaar te maken. Ze moeten voorkomen dat ze zich door criminelen laten "inpakken", waarna die bepalen wat in zo'n winkel wordt verkocht. Met de branche zijn we in overleg of we bijvoorbeeld stickers kunnen laten plakken waarop staat: "We nemen geen stapels bankbiljetten aan", of "Bij vermoeden van aanschaf voor hennepteelt, checken we uw ID-bewijs".'

Nog verder moet het beeld veranderen, zegt Van Doorne. 'Het grote publiek is nog niet goed genoeg op de hoogte. En zegt soms: "Ga echte boeven vangen, niet die bijstandsmoeder die wat bijverdient!" Weten zij wel dat het veelal gaat om zware georganiseerde criminaliteit? Weten zij wel hoeveel geld er in omgaat? Weten zij wel hoe hard die wereld is? Het zijn geen fijne jongens om naast je te hebben. Ze veroorzaken veel ellende. Meer dan "slechts" brand en waterschade. Een derde van de liquidaties in Nederland vindt plaats in het Zuiden. Bijna allemaal hebben die te maken met hennep en synthetische drugs.' ▽

Huh?

▲ I'm too old for this shit. Liefhebbers van de Lethal Weapon filmreeks kennen de uitdrukking wel. Op internet circuleert een aardig filmpje van Riggs en Murthaugh, de politiemannen om wie de rolprenten draaien. Alle scenes waarin ze zeggen 'I'm too old for this shit' zijn er achter elkaar gezet. Soms heb ik ook dat gevoel.

Zoals zo vaak: de aanleiding doet er eigenlijk niet toe. Maar Klaas vond dat hij Erik eens de waarheid moest zeggen over zijn rijgedrag. Nou ja zeggen. Zeggen facebookstyle. Schrijven dus. Alleen kende Klaas Erik niet zelf, dus stuurde hij zijn berichtje via Piet. Dat berichtje luidde: 'als ik hem zie, zeg maar tegen hem dat ik hem naa te de kk slaa kk mo nog gooltjee'.

Kennelijk zag Klaas ook wel in dat er wat foutjes in dat bericht zaten, dus herstelde hij het laatste deel. Hij bedoelde 'mognoltje'. Tja. Piet begreep het ook niet helemaal en berichtte Klaas terug: 'Oww je wil Erik slaan of wat ik dat verkeert op?' Is ook moeilijk. Die d's en t's.

Nadat Klaas Piet bevestigend had geantwoord, stuurde die het berichtje door naar Erik. Waarop Erik aangifte deed. Van bedreiging. En toen dacht ik: 'hier word ik wat oud voor'. Want wat staat er nou? Wat is dat: 'naar de kk slaan'. Tenminste, ik neem aan dat Klaas dat bedoelde. Is dat erg? Doet zoiets zeer? Is het zelfs een bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht?

Nou ja. De beslissing in deze zaak was niet zo moeilijk. Dagvaardden maar. Met tolk. ▼

JAN HOEKMAN

Officier van justitie

70 miljoen een passende afdoening

FP-HOOFDOFFICIER MARIANNE BLOOS
OVER DE SCHIKKING MET DE RABOBANK

De 70 miljoen euro die de Rabobank betaalde voor de Libor-affaire is een passende afdoening. Dat oordeelt het gerechtshof in Den Haag in een artikel 12-procedure, waarbij de klacht van de Stichting Justitia Distributiva is afgewezen. De klacht was gericht tegen de schikking die het OM had getroffen met de Rabobank in de Libor-affaire (manipulatie van rentetarieven). De klacht had als doel alsnog vervolging af te dwingen

FOTO SANNE PAUL

▲ Opportuun stelt vier vragen aan Marianne Bloos, hoofdofficier van het Functioneel Parket, het OM-onderdeel dat onderzoek deed naar de Libor-affaire.

Het Hof wijst in zijn beschikking de klacht af. Bent u opgelucht?

'Opgelucht is niet het juiste woord. De transactie van 70 miljoen euro is een boete die recht doet aan de geschokte rechtsorde en ernst van de strafbare feiten. Het was en is een passende straf. Daar waren wij al van overtuigd.

Het Hof komt tot dezelfde conclusie als wij. Het concludeert dat de boete van 70 miljoen euro passend is. Dat is een belangrijke bevestiging van het beleid van het OM om onder omstandigheden schikkingen te kunnen treffen met rechtspersonen. In de actuele maatschappelijke discussie is dit een heel belangrijk oordeel, het bevestigt dat de weg die we ingeslagen zijn de juiste is.'

Het Hof zegt dat ten aanzien van de medewerkers bij de Rabobank vervolging wel juist zou zijn geweest, maar dat het nu geen zin meer heeft. Dat is toch kritiek op uw handelen, want het Hof oordeelt dat u destijds een andere beslissing had moeten nemen?

'Het Hof oordeelt dat de leden van het bestuur van Rabobank – overeenkomstig onze visie – geen strafrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Voor een aantal destijds en ook nu nog werkzame medewerkers, zou het volgens het Hof juist zijn geweest om die strafrechtelijk te vervolgen. Ten aanzien van de natuurlijke personen die nog bij de bank werkten hebben wij destijds geoordeeld dat hun rol dusdanig was dat strafrechtelijke vervolging niet opportuun zou zijn geweest. De Nederlandse Bank (DNB) en de bank zelf hadden al onderzoek verricht en disciplinaire maatregelen genomen. De medewerkers die een grotere rol hadden gespeeld waren ontslagen door de bank of vertrokken. Wij maken de keuze wie we gaan vervolgen op basis van

waarvan zij verdacht worden, hun rol in het geheel –het ging hier om organisatiecriminaliteit-, maar ook op basis van overige omstandigheden zoals hun rang en of de toezichthouder vindt dat deze mensen als bankier zijn te handhaven. In dit geval was duidelijk dat de mensen die nog bij de bank zaten soms betrokkenheid hadden gehad bij de manipulaties. Maar het ging niet om personen die de manipulaties hadden geëntameerd of daar een belang bij hadden. Rabobank en de toezichthouder DNB bevestigden dit oordeel op basis van hun eigen onderzoeken. Daarnaast waren er aan deze personen ook al disciplinaire sancties opgelegd. Alles bij elkaar, zijn wij tot de afweging gekomen om hen niet te vervolgen. Het hof komt tot dezelfde slotsom en heeft, op basis van een andere argumentatie, geconcludeerd dat een vervolgonderzoek nu geen redelijk doel meer dient.'

Het Hof spreekt zich ook uit over de vermenging van onderzoeken. Kortom: Dat onderzoek had beter gemoeten?

'De FIOD en het FP zijn het strafrechtelijk onderzoek gestart naar aanleiding van een rechtshulpverzoek van

het Amerikaanse Department of Justice. Wij hebben snel en accuraat gereageerd op de internationale actuele situatie. Er liepen al onderzoeken. Parallele onderzoeken door toezichthouders en strafrechtelijk autoriteiten in een internationale context hebben een eigen dynamiek en zijn niet voor 100 procent vanuit Nederland te regisseren.

Iedere partij – nationaal en internationaal - doet onderzoek volgens zijn eigen regels en met zijn eigen waarborgen. Ieder onderzoek heeft ook zijn eigen te respecteren belang, of dat nu een toezichtsbelang is, het belang van de bank zelf om de zaken intern op orde te krijgen, of een strafrechtelijk belang. Al die onderzoeken leveren informatie, verkregen met allerlei verschillende waarborgen, of dat nu privacy waarborgen zijn, toezichtrechtelijke of strafrechtelijke.

Daar hebben wij rekening mee te houden en dat hebben wij ook gedaan. Wij denken dat het onderzoek juist is uitgevoerd. Van ieder stuk in het dossier is 1 op 1 na te gaan waar het vandaan komt, en of het strafrechtelijk bruikbaar is, en zo ja, tegen wie. Ik kan je verzekeren: De FIOD heeft – indien daar aanleiding voor was- de cautie gegeven bij verhoor.

Ten aanzien van de werknemers die in dienst van Rabobank zijn gebleven komt het Hof tot een andere waardering van het onderzoek dan wij. De opmerking van het Hof over het onvoldoende in acht nemen van de strafrechtelijke waarborgen zien we tegen deze internationale en multilaterale context. Dat is dus iets anders dan dat het gehele onderzoek niet juist zou zijn uitgevoerd.'

Als u er achteraf op terug kijkt, zou u het dan weer zo doen?

'Ik sta achter iedere beslissing die we hebben genomen. Het is goed om na te kaarten en om te leren wat er achteraf gezien beter had gekund. Iedere organisatie moet dat doen. Gezien de situatie die er lag hebben we er alles uitgehaald wat er in zat. Een belangrijke rol daarbij heeft gespeeld dat door het opleggen van een schikking internationaal gecoördineerd naar de Rabobank kon worden opgetreden. Naast de zeer hoge boete van € 70 miljoen bood de transactie ook de mogelijkheid om bij de bank maatregelen af te dwingen die ervoor zorgen dat de gedragingen in de toekomst niet meer plaatsvinden. En dat is wat je wil. Het OM zoekt behalve naar passende afdoeningen ook naar de meest effectieve afdoening voor de samenleving. De beschikking van het hof motiveert ons om hiermee door te gaan.' ▽

KORTOM

Kijk voor meer actueel nieuws op www.om.nl

Foto R. van Elferen

▲ Hennepbrand vaak in woonhuizen

Meer dan 70 procent van de branden in Nederland die veroorzaakt worden door hennepsteelt, breekt uit in bewoonde huizen. Een op de vijftig grote branden is bovendien een wietbrand.

Dat constateert het Verbond van Verzekeraars na een analyse van cijfers van Stichting Salvage. Het verbond noemt de cijfers over woonhuizen schokkend. 'Het gaat veelal mis met amateuristische installaties in leegstaande slaapkamers of op zolder, waar branden snel om zich heen kunnen grijpen en overslaan naar de rest van het huis en woningen van burens.'

De schade door een wietbrand is

meestal omvangrijker dan door een gewone brand, omdat vaak meerdere panden worden getroffen. Salvage maakte op verzoek van het Verbond van Verzekeraars een analyse van alle meldingen en brandoorzaken in de periode 2012-2014. In 2012 registreerde Salvage 82 hennepbranden; in 2013 en 2014 ging het om 73 branden in huizen en bedrijven met als oorzaak wietsteelt. ▲

▲ Annemarie Penn-te Strake burgemeester Maastricht

Procureur-generaal Annemarie Penn-te Strake (61) wordt burgemeester van Maastricht.

Annemarie Penn-te Strake is sinds 1 maart 2012 lid van het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie. Daarvoor was zij vanaf 2006 werkzaam als hoofdofficier van justitie in Maastricht.

'Het is fantastisch en eervol dat Annemarie Penn burgemeester van Maastricht wordt', zegt voorzitter van het College van procureurs-generaal Herman Bolhaar. 'Ik feliciteer haar dan ook van harte.' ▼

FOTO LOES VAN DER MEER

▲ Mediation positief beoordeeld

Daders en slachtoffers van misdrijven die ingaan op het aanbod om mediation te proberen, zijn daar in het algemeen positief over. Dat blijkt uit een tussenrapportage van het onderzoekscentrum van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, het WODC.

Zeventig procent van de bemiddelingsgesprekken, die meestal werden gevoerd na een geweldsdelict, eindigde met het opstellen van een gezamenlijke overeenkomst. Mediation in strafzaken houdt in dat dader en slachtoffer voorafgaand aan de rechtszaak met elkaar in gesprek gaan onder leiding van een onafhankelijke mediator. Zes arrondissementsparketten en rechtbanken experimenteren daarmee sinds eind 2013. De gedachte is dat het recht slechts een deel van de problemen oplost die misdrijven met zich meebrengen.

De bereidheid om mee te doen is aanzienlijk, constateren onderzoekers van het WODC: bijna de helft van de pogingen om bemiddeling op gang te brengen, heeft ertoe geleid dat dader en slachtoffer inderdaad in gesprek zijn gegaan. Vervolgens is zeventig procent van de gesprekken uitgemond in een overeenkomst. Achteraf blijkt echter dat twintig procent zijn wensen onvoldoende terugziet in die overeenkomst. Al met al is dus zo'n vijftig procent echt tevreden.

De deelnemers aan de pilot zijn gemiddeld ouder en hoger opgeleid

dan andere daders en slachtoffers en ze hebben vaker een relatie. Ze hebben relatief veel vertrouwen in politie en justitie en geloof in een rechtvaardige wereld. Opvallend is dat dader en slachtoffer vaak bekenden van elkaar zijn en dat ze veelal na een geweldsdelict bij de mediator zijn beland. Of dat betekent

dat daders en slachtoffers van geweldsdelicten extra belangstelling hebben voor mediation, wordt pas in het eindrapport duidelijk; het kan ook te maken hebben met keuzes die doorverwijzers maken.

Een deel van de deelnemers geeft aan dat de verwachtingen niet zijn uitgekomen (32% van de slachtoffers en 22% van de dader). Daarbij zijn ze vooral negatief over de wederpartij; slachtoffers hebben niet het idee dat het gesprek bijgedragen heeft aan het beperken van de recidive; daders verwachten dat slachtoffers meer begrip zouden hebben voor hun daden. ▀

▲ Minder problematische jeugdgroepen in Nederland

Er zijn steeds minder groepen jongeren in Nederland die zorgen voor overlast, hinder en criminaliteit.

Eind vorig jaar waren er in Nederland nog 623 problematische jeugdgroepen, een daling van ruim 18 procent ten opzichte van 2013. Sinds 2009 – toen waren er 1760 problematische jeugdgroepen – daalt het aantal ieder jaar. Dat blijkt uit cijfers die minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie onlangs naar de Tweede Kamer stuurde.

De aanpak van jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast is een prioriteit van het kabinet. Het kabinet onderscheidt hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen. In alle categorieën is de in 2009 ingezette daling ook afgelopen jaar voortgezet. Het aantal hinderlijke jeugdgroepen daalde met 20 procent ten opzichte van 2013, het aantal overlastgevende jeugdgroepen met 11 procent, het aantal criminele jeugdgroepen met 27 procent. ▼

Foto Bas Kijzers

▲ Kwaliteitszorg binnen de Rechtspraak

De kwaliteitszorg binnen de Rechtspraak is de afgelopen jaren door ingrijpende veranderingen op de proef gesteld. Dat blijkt uit het Jaarbericht 2014 van de Rechtspraak.

Het grote aantal rechtszaken, de herziening van de gerechtelijke kaart en de in gang gezette moderniseringsoperatie heeft veel van de organisatie gevegd. De gerechten zijn gefuseerd, de organisatie is gewijzigd en er hebben zich veel personele wijzigingen bij bestuur en management voorgedaan. Kwaliteit en innovatie trokken een behoorlijke wissel op de medewerkers, blijkt uit het Jaarverslag.

De Rechtspraak heeft er ook in 2014 voor gezorgd dat veranderingen de

afdoening van zaken niet hebben verstoord. Partijen zijn er niet de dupe van geworden, aldus Frits Bakker, voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak.

Uit de cijfers in het Jaarverslag blijkt dat in 2014 ongeveer net zoveel rechtszaken werden aangemeld als in 2013. Afgehandeld werden 1,75 miljoen zaken, een stijging van 2 procent ten opzichte van 2013. ▼

▲ Eigen camerabeelden bij opsporing

Burgers en bedrijven mogen straks camerabeelden publiceren van een diefstal, inbraak of vernieling. De verwachting is dat door de inzet van deze extra “ogen en oren” de pakkans toeneemt.

Nu is het particulieren en ondernemers wettelijk nog niet toegestaan om camerabeelden van verdachten te publiceren. Een en ander staat in een wetsvoorstel van minister Van der Steur (Veiligheid en Justitie) dat naar

verschillende adviesinstanties is gestuurd. De verspreiding van camerabeelden is dan niet langer in alle gevallen een zaak van politie en OM.

Uit onderzoek blijkt dat 71 procent van de Nederlanders voorstander is van het uit de anonimiteit halen van criminelen met behulp van digitale middelen. Ook vanuit het bedrijfsleven is verzocht om verruiming van de mogelijkheden voor gebruik van camerabeelden. ▼

▲ Bijna 17.000 Halt-straffen

In 2014 hebben 16.891 jongeren een Halt-straf uitgevoerd voor delicten als schoolverzuim, winkeldiefstal en vernieling.

De afgelopen jaren stabiliseert het aantal uitgevoerde straffen; de aantallen liggen rond de 17.000 Halt-straffen per jaar. Vermogensdelicten, waaronder winkeldiefstal valt, vormen de grootste categorie met ongeveer 30% van het totaal.

In 2014 is een toename van het aandeel "zwaardere delicten", zoals eenvoudige mishandeling of belediging van een ambtenaar in functie, te zien. Halt ziet dit aandeel toenemen van 9% in 2012, naar 13% in 2013, en 19% in 2014. Deze toename is een gevolg van de zogeheten ZSM-werkwijze die vanaf 2012 landelijk is

ingevoerd binnen het jeugdstrafrecht. Het betreft afspraken binnen het strafrecht om zo snel en simpel mogelijk te straffen. Binnen deze werkwijze kan de officier van justitie toestemming geven om jongeren naar Halt te sturen die voorheen een taakstraf van het OM kregen.

'De Halt-straf is een korte en snelle aanpak waarbij Halt de jongere confronteert met zijn gedrag en de gevolgen daarvan. De jongere biedt excuus aan, vergoedt de schade en maakt specifieke leeropdrachten. Ouders zijn hierbij actief betrokken. Dit alles maakt dat ook de wat zwaardere delicten bij Halt op zijn plek zijn', aldus Arina Kruithof, directeur van Halt. 'Jongeren die voorheen een taakstraf van het OM kregen, krijgen daarmee de kans om hun strafbare gedrag recht te zetten met een Halt-straf.' ▲

OMGESLAGEN

Straffen

'In mijn ervaring zijn slachtoffers in veel gevallen opmerkelijk mild. Die dader hoeft niet zo nodig aan de hoogste boom opgeknoopt te worden.'

(Jeroen Steenbrink, landelijk portefeuillehouder Slachtofferzorg en plaatsvervangend hoofdofficier)

IMPACT, EEN EENMALIGE UITGAVE VAN DE ZSM-TAFEL, APRIL 2015

Gokken

'Er wordt steeds meer online gegokt. Het aanbod is wereldwijd. Het illegale gokken in het Nederlands hebben we aardig weggekregen. De gokkers moeten nu willens en wetens naar buitenlandse goksites en daar kunnen wij de consument niet beschermen.'

(Marja Appelman, directeur van de Kansspelautoriteit)
TROUW, 6 MEI 2015

Gijzeling

'Iemand die in staat is om zijn auto te laten keuren of een kentekenbewijs aan te vragen, kan ook een boete betalen. Je mag dat toch wel van de burger verwachten.'

(Albert Hazelhoff, hoofdofficier CVOM)

DE TELEGRAAF, 29 APRIL 2015

Recherchewerk

... Als een vliegtuig neerstort, wordt de zwarte doos onderzocht. Als een chirurgische ingreep in het ziekenhuis slecht afloopt, gaat het medisch team het met elkaar nabespreken. Maar als een rechercheonderzoek als een nachtkars uitgaat, wijten we het aan allerlei externe factoren...

(Michiel Princen, onderzoeksjournalist en ex-rechercheur)

UIT ZIJN BOEK: DE GEKOOIDE RECHERCHE, 2015

‘We the people, zo moet het OM zijn

MEVROUW JOKE MEILLO OVER DE EVA MEILLOPRIJS, -PENNING EN -LEZING

Tot haar plezier constateert ze dat de mr Eva Meilloprijs en -lezing een aardig instituut begint te worden. De ambitie van mevrouw Joke Meillo reikt verder dan het laten voortleven van de naam van haar overleden dochter. ‘Het OM-werk moet inzichtelijk worden voor gewone Nederlanders, ze moeten weten hoe belangrijk het is voor de samenleving.’

TEKST PIETER VERMAAS FOTO'S LOES VAN DER MEER

▲ ‘De Eva Meillo-lezing wordt dit jaar al weer voor de vijfde keer gehouden. Het wordt een steeds succesvoller “instituut”. Er komen meer mensen naar toe en de lezingen, bijvoorbeeld vorig jaar die van Ernst Hirsch Ballin, officier Hester van Bruggen en Sigrid Kaag van de UN, waren fantastisch. Het is steeds meer een leuke middag aan het worden, inspirerend en professioneel georganiseerd door de SSR en in het bijzonder door Rosa Jansen, voorzitter van het College van Bestuur van SSR. Met een gezellige borrel ook, netwerkgelegenheid par excellence – Eva zou het geweldig gevonden hebben. Eigenlijk komt het langzamerhand meer los van Eva te staan. Steeds minder mensen hebben Eva natuurlijk zelf gekend. En weet je, het is goed. De Meillo-lezing en -prijs hoeft niet de hele tijd in verband met de tragiek te staan.’

In haar woning vol schilderijen – op sommige staat Eva – aan de Amsterdamse Brouwersgracht, roert mevrouw Meillo even in haar kopje thee. De gedachte gaat terug naar november 2008. FP-officier Eva Meillo en haar moeder Joke waren op vakantie in Thailand, toen daar min of meer een burgeroorlog uitbrak. Ze wilden naar huis, maar de luchthaven was bezet. Eva werd onrustig, want een belangrijke zitting mocht niet in gevaar komen. Dus namen ze een taxi naar Maleisië, om vandaar naar Schiphol te kunnen vliegen. Bij een ongeluk met de taxi overleed Eva, die toen zwanger was. Voor velen, ook buiten familie en directe collega’s was het een schok.

Hoe gaat het met u?

‘Ik zal de rest van mijn leven blijven rouwen om Eva.’ Seconden lang is mevrouw Meillo stil. ‘Ja’, zegt ze en

zwijgt dan weer. ‘Maar ik red me beter dan vijf jaar geleden. Ik kan het verdriet nu beter verdragen. We hadden een heel hechte relatie. Eva zit in mij als het ware. Ik sla me er nu redelijk door heen, en het doet me ook wel goed om actief bezig te zijn, met schrijven en met de stichting.’ ‘Nog geen twee jaar geleden is mijn man ook overleden; het lot heeft mij niet gespaard. De waarheid is dat het lot bij iedereen elk moment kan toeslaan. Veel mensen leven met de gedachte “Mij overkomt niets.” Ze denken dat ze recht op geluk hebben en macht over hun leven. “Kijk mij eens geslaagd zijn.” “Kijk ons eens gelukkig zijn als gezin.” Tot het lot toeslaat. “Dit had ik nooit gedacht”, zeggen ze dan, “hoe kan mij dit nou overkomen”. Ik moet daar in zekere zin ook wat om glimlachen. Alsof er een réden moet zijn. Alsof je recht op het antwoord hebt. “Waarom?!” lees je

op borden die op rampplekken worden geplaatst. Ik weet wel waarom: omdat het leven onvoorspelbaar is.'

Mevrouw Meillo is de drijvende kracht achter de mr Eva Meillo Stichting. Om het jaar wordt bij de Meillo-lezing, de Mr Eva Meilloprijs uitgereikt. De prijs kan worden gewonnen met een goede journalistieke productie waarin het werk van het OM duidelijk en genuanceerd wordt uitgelegd.

Het doel van de stichting is onveranderd gebleven, zegt mevrouw Meillo. 'Met de prijs en lezing leeft de naam van Eva voort. Maar ik zou de stichting niet hebben opgericht als ik niet dacht dat het ook zinvol was wat we doen. Net als Eva deed, ergerde ik me er jaren terug aan hoe kranten en tv over het OM berichtten.

Het zal niet aan alleen aan onze stichting liggen, maar ik denk dat de beeldvorming toch beter is geworden. Niet dat er geen kritiek meer is

– want natuurlijk mag en moet die er zijn – maar die is gericht, inhoudelijker. Destijds leek het soms wel een haatcampagne. Met cynische opmerkingen en denigrerend taalgebruik.'

Waarom is de beeldvorming nu toch positiever?

'Misschien juist omdat het OM niet de strijd aangaat (en dat vaak misschien ook niet kan) met de journalistiek. Als een kind op school wordt gepest maar daar tegenkan en er niet op reageert, neemt het af. Dus niet overreageren, gewoon rustig je werk doen. En leg uit wat aan een beslissing ten grondslag ligt. Geen defensief gedrag. Of misschien heeft de maatschappij zelf nu, ondanks de gestegen agressie, meer behoefte aan instituten die onaantastbaar zijn. Maar eerlijk: ik weet het gewoon niet.'

'Ik houd ervan als er op een objectieve manier over het OM geschreven wordt. Dat het werk zelf beschreven wordt, zodat mensen daar inzicht in krijgen. Ik ben er van overtuigd dat veel mensen, ook als ze behoorlijk zijn opgeleid, niet goed weten wat het OM doet. Ik denk dat ze vaak niet weten dat het OM een publiek lichaam is, dat er voor hen is. Als die mensen in een praatprogramma een welbespraakte advocaat horen fulmineren over hoe het OM met hun cliënt omgaat, geloven ze dat. Redacties zorgen niet altijd voor tegenwicht, dus denken kijkers: wat zielig voor die misdadiger; wat wordt-ie slecht behandeld. Ik zou willen dat Nederlandse burgers naar hun OM kijken zoals dat in het Amerikaanse systeem (waar overigens van alles mis mee is) gebeurt. Het OM als "We, the people". Want dát is het, dáár gaat het om, dát wil ik bereiken. We zijn er nog ver van verwijderd.'

*‘Er mee stoppen?
Nee, jullie
zijn nog niet
van me af.’*

U hebt journalisten benaderd, nietwaar?

‘Ja, ik heb hen zelf gevraagd waarom ze geen achtergrondverhalen schrijven waarin ze inzicht geven over het werk van het OM. Redacties, zo hoorde ik, hebben steeds minder journalisten; ze bezuinigen op kostbare onderzoeksjournalistiek. Verder is er weinig interesse in een “systeemverhaal”, dat wordt als te abstract gezien door redacties. Als het niet leuk, sexy of actueel is, krijg je er als onderzoeksjournalist geen ruimte voor. Toen ik de prijs instelde dacht ik dat het attractief was, ook vanwege het prijsbedrag van toen nog 10 duizend euro, nu is het 5 duizend euro. Een bekend verslaggever zei me dat de betekenis van het justitiële werk in principe alleen impliciet beschreven wordt. En dat goed nieuws geen nieuws is. Kritisch volgen is inherent aan hun werk. Zodra er missers zijn, bám, dan springen ze er bovenop. Het kan ook anders: vorig jaar hebben we het boek “Opwaaiende toga’s” van Jelle van der Meer en Hella Rottenberg genomineerd. Een uitstekend boek waarin o.m. het werk van het OM van binnen uit en helder beschreven wordt. Een aanrader, die onvoldoende gelezen is.’

U had kunnen concluderen: dan stoppen we maar

‘Jazeker. Inderdaad. Een vriendin van mij, die journalist is, heeft me dat ook gezegd. Maar nee, dan hebben ze aan mij een slechte. Ik ben nogal een vasthoudend type. Niet zo snel uit het veld geslagen. Ik kan je vertellen welke twee oplossingen ik daar voor bedacht heb. Waarbij ik veel steun heb van het OM, in de eerste plaats van Herman Bolhaar. En verder van plaatsvervangend directeur van het Wetenschappelijk Bureau OM, Edwin Mac Gillavry, die bestuurslid van de Mr Eva Meillo Stichting is en de jury van de Meilloprijs ondersteunt.’

‘Allereerst wordt nu het ene jaar de journalistieke prijs uitgereikt, en het andere jaar de projectprijs. De winnaar van de projectprijs krijgt Mr Eva Meillo penning, mooi ontworpen door Da van Daalen. Kijk maar hier – ja, hij is zwaar, want van brons. De projectprijs heeft als doel innovatieve projecten, waarin Rechtspraak en OM samenwerken, te bekronen.

Denk bijvoorbeeld aan hoe jihadisme behalve strafrechtelijk ook preventief wordt aangepakt. Het laatste is vernieuwend en misschien discussabel. Of denk aan een project waarbij OM’ers en politiemensen ouders meenamen naar bars waar jongeren zoveel drinken. Want het OM kan het niet alleen; het zijn ouders die moeten ingrijpen. Dat kost natuurlijk capaciteit terwijl ik weet dat die schaars is en er binnen het OM hard wordt gewerkt. Maar een voorwaarde voor effectief werken is dat je de samenleving erbij betrekt – zeker nu ik denk dat negentig procent van de Nederlanders niet weet wat het OM doet, dus daar moet je ook in je werk iets aan doen.’

Binnenkort gaan we aan de projectprijs meer bekendheid geven, daarbij speelt Kim van der Kraats, kantonrechter, lector van SSR en bestuurslid van de Mr Eva Meillo Stichting, een belangrijke rol.

En uw tweede oplossing?

‘Ik redeneerde: als gevestigde journalisten geen inzicht geven in wat het OM doet, doen aankomende journalisten het misschien wel. Die ideeën hebben we toen uitgewerkt. Uiteindelijk zijn we met een opleidingsinstituut, de masteropleiding journalistiek van de UvA, in zee gegaan: We hebben verteld wat wij wilden en een beetje bemiddeld tussen de studenten en het OM – we zijn hier heel erg in gesteund door Herman Bolhaar. We hebben natuurlijk geen invloed in wat ze schrijven.

Daar is een voorpagina-artikel over ZSM in de Volkskrant uit voortgekomen. Geschreven door drie journalisten in opleiding. Inclusief harde waarheden, maar alles feitelijk gecheckt. Wel hadden we gehoopt dat het artikel nog wat uitgebreider was, dat de bedoelingen van het OM wat beter tot uiting kwamen. Maar wat bleek? Dat hadden die jonge journalisten ook gedáán, maar de eindredactie had het ingekort. Daar moet je mee leren leven. We willen dat nu graag uitbreiden: met meer jonge journalisten aan het werk, in competitie en aan de winnaar de penning uitreiken. Het blijft een moeilijke opgave, de doelstelling van de Mr Eva Meillo stichting gaat tegen de stroom in. Maar we geven het nog niet op. Het OM-werk moet inzichtelijk worden.’

Is het niet genoeg dat, bijvoorbeeld, Teletekstpagina 101 dagelijks volstaat met OM strafeisen?

‘Ik denk het niet. Wie kijkt daarnaar? Ik niet. Weet je wat zou helpen? Een soap! Een drama-uitzending. Dan pak je de misdaad en spanning, mooie personages, én kun je het dagelijkse OM-werk volgen. En dan niet te hoogdravend. Simpel. Een officier met een gezin, die ’s ochtends eerst haar kind naar oma brengt – net als Eva. En met een zaak die zich ontwikkelt. Met spanning op parket. Gedoe met politie en advocaten. Rechters erbij, pers, beveiliging. Een geloofwaardige setting. Je zult zien: binnen no time weet iedereen wat het OM doet.’

‘Weet je, het leven loopt af. Ik heb niet zoveel doelen meer. Maar dít! Echt, ik denk dat gewone mensen onvoldoende beseffen: het OM is een Publiek Lichaam! Het is essentieel dat mensen weten wat het OM doet.’ ▽

Meer informatie over het inzenden van projecten voor de Mr Eva Meillo Prijs is te vinden op www.mempp.nl

ZEVEN KEER VOORRANG BIJ HET VERKEERSPARKET

HOOFDOFFICIER ALBERT HAZELHOFF OVER
DE PLANNEN VAN PARKET CVOM

TEKST ERNST KOELMAN FOTO'S LOES VAN DER MEER

Meer kwaliteit. 24 keer 7 beschikbaar voor de politie. Betere bereikbaarheid en service voor burgers. Dat is een greep uit de zeven prioriteiten die Parket CVOM voor dit jaar uitvoert. Hoofdofficier van het jongste parket, Albert Hazelhoff, licht de keuze voor die zeven prio's toe.

▲ Parket CVOM is een landelijk opererend parket dat zich bezighoudt met verkeerszaken en andere relatief lichte zaken. Jaarlijks behandelt Parket CVOM meer dan 600.000 Mulder- en strafzaken en Wob-verzoeken. Heel veel zaken, waarbij in vergelijking met grote en complexe zaken op andere parketten, de context van de zaak minder invloed heeft op de afdoening.

Wel is het een werkveld waar continue veel verandert. Dat vraagt een grote mate van flexibiliteit van de 450 medewerkers, zegt hoofdofficier Albert Hazelhoff. 'De cultuur bij Parket CVOM is er daardoor één van aanpakken en snel kunnen aanpassen aan een veranderende omgeving, met oog voor de burger. Er werken relatief veel jonge en enthousiaste mensen die allemaal graag meedenken over de uitbouw van de organisatie.'

Om mee te gaan met die veranderingen geeft Parket CVOM dit jaar aan zeven thema's voorrang.

1 Met ZSM Centraal 24/7 open voor politie

Samen alcohol- en verkeerszaken snel, passend en daadkrachtig aanpakken. Liefst binnen 24 uur. Veel zaken lenen zich voor deze snelle manier van afdoening en worden afgehandeld bij "ZSM Centraal", dat vanuit Utrecht voor het hele land werkt. Het leeuwendeel van de alcohol-in-het-verkeerszaken loopt al via die route. Net als strafzaken voor veel te hard rijden en rijden zonder rijbewijs. Andere verkeerszaken zullen dit jaar volgen. Hoofdofficier Hazelhoff: 'Nu zijn we al van donderdag tot zondag 24 uur bereikbaar, maar eind van dit jaar streven we ernaar 24/7 open te zijn. Dan kan de politie altijd bij ons terecht voor het groeiend aantal verkeerszaken dat Parket CVOM direct kan afdoen. En Bovendien wil het parket alle

OM-zittingen die hieruit voortvloeien afdoen via "telehoren": een CVOM-officier in Utrecht houdt via een videoverbinding hoorzittingen met een verdachte. Een grote stap in 2015.'

2 Tijdswinst en helderheid bij strafbeschikkingen

Parket CVOM wil een deel van de strafbeschikkingen, bijvoorbeeld die waar de inning is mislukt, eerder verwerken. Zaken worden eerder, in samenhang met andere zaken, beoordeeld. En waar het enigszins kan, ook afgedaan. Dit bekent tijdswinst voor de hele keten en eerder helderheid voor de verdachte. Hazelhoff: 'Dat doen we in het zogenoemde "Verdeelstation" dat we samen met het CJIB zijn gestart. Dit gaan we doorontwikkelen. Per "Aanleverstation" van de politie hebben we capaciteit vanuit Parket CVOM ingezet om de schuld van een verdachte vast te stellen, voordat deze het systeem ingaat. Zo wordt de werkwijze sneller, en de kwaliteit van zaken die doorgaan, hoger.'

3 Centrale regie op het dwangmiddel gijzeling

De laatste stap na het incassotraject en andere dwangmiddelen bij Mulderboetes is gijzeling, een dwangmiddel dat ook kan worden ingezet bij strafbeschikkingen. Sinds 1 januari 2015 heeft Parket CVOM de centrale OM-regie verder verbeterd, in lijn met de aanpak vanuit het CJIB. Net als bij het Verdeelstation dat in 2014 startte, wil het OM een betere toets voor de vorderingen, zegt Hazelhoff. 'We hechten groot belang aan een persoonsgerichte aanpak. Met meer aandacht voor mensen die niet kunnen betalen. Daarom is de centrale regie en het toezicht voor "vorderingen gijzelingen" belegd bij Parket CVOM. Vanaf 2013 is steeds meer maatwerk gekomen voor de

zogenoemde (dreigende) schrijvende gevallen en worden betalingsregelingen aangeboden. De criteria voor de betalingsregelingen zijn verruimd. Daardoor gaan we nu met uitvoeriger onderbouwde gijzelingsverzoeken naar de zitting, en levert het CJIB meer informatie over het incassotraject en over de financiële positie van betrokkenen. Dat komt ook tegemoet aan de aandacht die de rechtspraak daarvoor had gevraagd.'

4 Uitbouwen van burgercontacten en van het Digitaal Loket Verkeer

Met ruim 600.000 Mulder- en strafzaken per jaar heeft Parket CVOM de meeste burgercontacten van het OM. Dat vraagt om professionele communicatie en goede bereikbaarheid, stelt Hazelhoff. 'Sinds januari 2014 is online beroep via het Digitaal Loket Verkeer mogelijk. In een jaar tijd maakten 90.000 mensen hier gebruik van. Deze dienstverlening breiden we in 2015 uit. De komende jaren kunnen burgers het loket ook gebruiken voor verzetten tegen strafbeschikkingen en voor beroepen op de kantonrechter. De telefonische communicatie wordt verder uitgebreid door een sterker callcenter, dat samen met het CJIB wordt verbeterd.'

5 Versterking Beleid & Strategie

Dit jaar is het Team Verkeer van het Landelijk Parket ondergebracht bij Parket CVOM. De kennis en expertise van het Team Verkeer is een aanwinst voor de op te richten afdeling Beleid en Strategie. Hazelhoff: 'Niet alleen is de nodige verkeerskennis en -ervaring direct beschikbaar, ook ondersteunt dat het maken van afspraken over de gewenste kwaliteit en instroom van zaken. Parket CVOM speelt dit jaar immers een grotere rol bij verkeershandhaving in de regio's,

waarbij we andere parketten ondersteuning bieden.'

6 **Kwaliteit verbeteren**

Parket CVOM wil zijn kwaliteit op verschillende onderdelen versterken en borgen, zegt de hoofdofficier. 'Bij de administratie. Bij de beoordeling van bezwaar, beroeps, verzet en WOB-zaken. En bij zaken die door onze zittingvertegenwoordigers en officieren op zitting worden gebracht. Kwaliteit gaat niet alleen over de juridische en inhoudelijke kwaliteit. Het gaat ook over de kwaliteit van de processen en de sturing erop. Daarom gaan we continue aandacht schenken aan opleiding en training van alle betrokken functiegroepen. Dat ruim dertig procent van de medewerkers is opgeleid in de methodiek Lean Six Sigma, helpt mee Parket CVOM verder te bouwen.'

7 **Virtueel Parket als OM-opleidingsomgeving**

Deels verbonden aan Parket CVOM is het programma "Virtueel Parket", dat is gehuisvest in hetzelfde gebouw in Utrecht. Het Virtueel Parket heeft de parketten ondersteund bij het beoordelen van zaken om ongewenste voorraden aan te pakken. Het is echter méér, zegt Hazelhoff. 'Veel jonge juristen werken er in een leer-werktraject dat ook landelijk opleidt tot beoordelaar of assistent-officier. Ze leren hier zaken behandelen van alle regioparketten en Parket CVOM. Daarnaast kunnen ze uiteindelijk optreden bij Mulderzittingen, en later mogen ze Telehoorzittingen doen, bijvoorbeeld bij alcohol-in-het-verkeerszaken. Ze worden goed opgeleid en kunnen daarna doorstromen naar de andere parketten, en naar ons parket. Het is mooi als deze opleidingsomgeving de basis kan vormen voor het gehele Openbaar Ministerie.' ▽

Waarom het nu Parkét CVOM is

Nog geen tien jaar geleden startte de Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (CVOM) als "OM-onderdeel". Sinds 1 januari 2015 heeft de CVOM de wettelijke status van "parket". Waarom?

Albert Hazelhoff, hoofdofficier Parket CVOM: 'We verwerken inmiddels ruim 600.000 zaken. Van het behandelen van individuele bezwaren, beroepen en verzetschriften tot en met het op zitting brengen van verkeers- en veel voorkomende zaken. Voor die zaken hadden we vóór 2015 slechts "verantwoordelijkheid onder mandaat". Met de parketstatus kunnen we zaken nu geheel zelfstandig afdoen. We worden duidelijker verantwoordelijk voor het behandelproces, van instroom tot en met zitting. Ook voor de regie op kwaliteit van al deze zaken. Het is nu Parket CVOM dat afspraken met politie, gemeenten of CJIB maakt over de kwaliteit van aanlevering. En met de rechtspraak over de zittingen en kwaliteit. Bij die helderheid zijn OM, ketenpartners en burgers gebaat.'

Vuist tegen fietsendiefstal

MARTIJN VAN ES, TEAMHOOFD COMMUNICATIE EN VRIJWILLIGERSBELEID, FIETSERSBOND

▲ 'Soms vragen we een nep-fietsendief in een gevangenispakje om te laten zien hoe makkelijk het is om fietsloten te forceren. Vooral die cijferslotjes van twee euro zijn niks waard.' Martijn van Es van de Fietzersbond helpt lokale afdelingen tijdens acties tegen fietsendiefstal.

'We geven bij acties op straat tips over hoe je een fiets goed op slot zet. We adviseren altijd om twee verschillende sloten te gebruiken. In grote steden hebben bijna alle fietsers al zo'n extra ketting, maar in dorpen is één ringslotje nog heel gewoon. En we raden aan de fiets aan de "vaste wereld" vast te zetten. Anders kan je de fiets zo oppakken en wegnemen.'

Ook probeert de Fietzersbond jongeren te overtuigen om geen gestolen fiets te kopen en bij diefstal altijd aangifte te doen.

Martijn: 'Aangifte doen is niet alleen om daders te pakken, maar ook om een beeld te krijgen op welke plek er veel gestolen wordt. Dan kunnen in overleg met gemeente en politie betere rekken of extra beveiligingscamera's worden geplaatst.'

Zo'n 150 lokale afdelingen van de Fietzersbond zitten bij gemeentes aan tafel, adviseren gevraagd en ongevraagd over alle aspecten van het fietsbeleid. Vaak gaat het over fietspaden of stallingsplekken, maar ook over fietsendiefstal.

'Tenslotte is de eerste behoefte van een fietser een fiets. Daarom vinden we preventie belangrijk. De helft van de verantwoordelijkheid ligt bij de persoon die de fiets zelf neerzet. Goed op slot voorkomt diefstal,' aldus Martijn van Es.

Afgelopen maand vonden er themazittingen fietsendiefstal plaats in Amsterdam en Utrecht. Van Es: 'Ik weet niet of het een afschrikwekkende werking heeft voor fietsendieven, maar het draagt wel bij tot het bewustzijn dat er wat aan gedaan wordt. Dat is belangrijk, want het sentiment is vaak dat niemand er iets tegen doet. Met dit soort zittingen bewijs je het tegendeel.' ▼

